

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-педагогічної роботи
доц. Ірина СОЛОНИНКО

“ ___ ” _____ 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 21. ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ З ФТИЗИАТРІЄЮ ТА ЕПІДЕМІОЛОГІЄЮ

ОК 21.2. ФТИЗИАТРІЯ

**підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 221 «Стоматологія»**

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
фтизіатрії і пульмонології
Протокол №__ від “ ___ ” __ 2023р.
Завідувач кафедри
_____ проф. Ольга КОСТИК

Затверджено
профільною методичною комісією
з терапевтичних дисциплін
Протокол №__ від “ ___ ” __ 2023р.
Голова профільної методичної комісії
_____ проф. Олена РАДЧЕНКО

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Костик О. П., д. мед. н. професор, завідувач кафедри фтизіатрії і пульмонології ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Чуловська У. Б., к. мед. н., доцент кафедри фтизіатрії і пульмонології ЛНМУ ім. Данила Галицького

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Дутка Р. Я., д.м.н., професор, завідувач кафедри пропедевтики внутрішньої медицини № 1 ЛНМУ імені Данила Галицького;

Сахелашвілі М. І., д.м.н., професор кафедри фтизіатрії і пульмонології ЛНМУ імені Данила Галицького

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Фтизіатрія»

відповідно до Стандарту вищої освіти *другого (магістерського) рівня*

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності 221 «Стоматологія»

освітньої програми *магістра* стоматології

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Навчальна дисципліна «Фтизіатрія» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми підготовки магістрів стоматології. Студенти вивчають епідеміологію, методи своєчасного виявлення і діагностики, клініко-діагностичні ознаки туберкульозу, основні принципи лікування хворих на туберкульоз, профілактику туберкульозу та заходи інфекційного контролю; вдосконалюють вміння опитування та об'єктивного обстеження хворого, інтерпретувати дані лабораторних та інструментальних досліджень, формулювати клінічний діагноз, призначити лікування.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			Рік навчання семестр	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних				СРС
		Лекцій (годин)	Практичних занять (год.)			
Назва дисципліни: Фтизіатрія <i>Змістових розділів 3</i>	1,5 кредити/ 45 год.	4	18	23	4 курс (VIII семестр)	Залік

Предметом вивчення навчальної дисципліни є:

- епідеміологія туберкульозу, методи своєчасного виявлення і діагностики туберкульозу;
- клініко-діагностичні ознаки туберкульозу;
- основні принципи лікування хворих на туберкульоз;
- профілактика туберкульозу та заходи інфекційного контролю.

Міждисциплінарні зв'язки. Фтизіатрія як навчальна дисципліна:

- ґрунтується на вивченні студентами анатомії, фізіології, патоморфології, патофізіології, мікробіології, фармакології, пропедевтики внутрішньої медицини, пропедевтики педіатрії, радіології, гігієни та екології, епідеміології та інтегрується з цими дисциплінами;
- передбачає взаємозв'язок з наступними дисциплінами: внутрішня медицина, хірургія, педіатрія, неврологія, інфекційні хвороби, онкологія, стоматологія та формує вміння застосовувати знання з фтизіатрії в процесі подальшого навчання і у професійній діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Фтизіатрія» є здобуття студентами фундаментальних знань з фтизіатрії, оволодіння сучасними методами діагностики, диференціальної діагностики, лікування, профілактики туберкульозу, формування здатності використовувати знання, уміння, навички для вирішення різних задач професійної діяльності лікаря-стоматолога в галузі охорони здоров'я.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Фтизіатрія» є:

- визначати фактори ризику виникнення туберкульозу;
- інтерпретувати результати туберкулінових проб, бактеріологічних методів дослідження харкотиння;
- визначати клінічні форми туберкульозу і формулювати клінічний діагноз відповідно до класифікації;
- скласти схему обстеження хворого на туберкульоз, аналізувати отримані дані;
- призначати стандартні схеми лікування хворим на туберкульоз органів дихання;
- визначити наслідки лікування хворих на туберкульоз органів дихання.

1.3 *Компетентності та результати навчання*, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті вищої освіти).

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

-загальні:

ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК3	Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
ЗК4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК5	Здатність спілкуватися англійською мовою.
ЗК6	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК7	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК8	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК9	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК10	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК11	Здатність працювати в команді.
ЗК12	Прагнення до збереження навколишнього середовища.
ЗК13	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК14	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

фахові:

ФК1	Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
ФК2	Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

ФК3	Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
ФК4	Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики туберкульозу органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
ФК5	Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування туберкульозу органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
ФК6	Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні туберкульозу органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
ФК7	Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із туберкульозом органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області із супутніми соматичними захворюваннями.
ФК8	Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
ФК9	Спроможність проводити лікування туберкульозу органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетен-тність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та від-повідальність
Загальні компетентності					
1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Знати способи аналізу та синтезу.	Вміти міркувати, доводити, узагальнювати та формувати висновки.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за поєднання аналізу та синтезу в ході дослідження предмету.
2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Мати глибокі знання структури предметної області та професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
3.	Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.	Знати методи реалізації знань у практичній діяльності.	Вміти використовувати фахові знання у практичній діяльності.	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності.	Нести відповідальність за вірне застосовувати знань у практичній діяльності.
4.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Мати досконалі знання державної мови.	Вміти застосовувати знання державної мови як усно, так і письмово.	Використовувати державну мову при професійному спілкуванні та веденні документації.	Нести відповідальність за вільне володіння державною мовою.
5.	Здатність спілкуватися англійською мовою.	Мати базові знання англійської мови.	Вміти спілкуватись англійською мовою.	Використовувати англійську мову у професійній діяльності.	Нести відповідальність за розвиток професійних знань з використанням англійської мови.
6.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, які застосовуються в професійній діяльності.	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі.	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.	Нести відповідальність за ефективне використання інформаційних і комунікаційних технологій у професійній діяльності.

7.	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Знати методи та способи пошуку інформації з різних джерел.	Вміти проводити пошук та аналіз інформації з різних джерел.	Застосовувати комунікаційні технології при пошуку та аналізі інформації.	Нести відповідальність за вміння пошуку та опрацювання інформації з різних джерел.
8.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації.	Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.	Нести відповідальність за якість виконання професійних завдань в новій ситуації.
9.	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	Знати проблемні питання професійної діяльності та шляхи їх вирішення.	Вміти своєчасно виявляти та адекватно вирішувати проблеми у професійній діяльності.	Ефективно використовувати комунікаційну стратегію у вирішенні проблем у професійній діяльності.	Нести відповідальність за своєчасність виявлення та адекватність вирішення проблем у професійній діяльності.
10.	Здатність бути критичним і самокритичним.	Знати підходи до провадження позитивної та конструктивної критики і самокритики.	Вміти виявляти і адекватно оцінювати недоліки та помилки чужі та власної роботи з метою їх усунення.	Використовувати комунікаційні технології для позитивної та конструктивної критики і самокритики.	Нести відповідальність за критику та самокритику згідно з існуючими нормами та цінностями.
11.	Здатність працювати в команді.	Знати тактику та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи.	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії.	Нести відповідальність за вибір способу комунікації.
12.	Прагнення до збереження навколишнього середовища.	Знати державні, суспільні та міжнародні заходи, які забезпечують раціональне використання, відновлення, примноження та збереження природних ресурсів від руйнування, забруднення та виснаження.	Вміти провадити природоохоронну діяльність.	Комунікувати з адміністративними та правовими органами в питаннях збереження навколишнього середовища.	Нести відповідальність за збереження навколишнього середовища.
13.	Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.	Знати свої соціальні та громадські права і обов'язки.	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї.	Здатність донести свою громадську та соціальну позицію.	Відповісти за свою громадянську позицію та діяльність.
14.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Знати свої права і обов'язки як члена суспільства.	Вміти реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства.	Усвідомлювати цінності громадянського суспільства.	Нести персональну відповідальність за реалізацію своїх прав і обов'язків.

15.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Знати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, основні правила здорового способу життя.	Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	Пропагувати моральні, культурні, наукові цінності, ведення здорового способу життя.	Вживати ефективних заходів щодо ведення здорового способу життя та збереження здоров'я (власного та оточення).
-----	--	--	---	---	--

Фахові компетентності

1.	Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	Знати стандартні методики та схеми опитування, фізикального обстеження пацієнта.	Вміти зібрати скарги пацієнта, анамнез хвороби та життя, провести фізикальне обстеження пацієнта.	Ефективно формувати комунікаційну стратегію при спілкуванні з пацієнтом та його родичами.	Нести відповідальність за якісний збір інформації про пацієнта на підставі опитування, огляду, пальпації, перкусії та аускультативу.
2.	Спроможність інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень.	Знати необхідні лабораторні та інструментальні дослідження для діагностики туберкульозу.	Вміти призначити лабораторне та інструментальне обстеження шляхом застосування стандартних методик та аналізувати результати лабораторних та інструментальних досліджень.	Фахово інформувати пацієнта про необхідність проведення певного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та про результати цих обстежень.	Нести відповідальність за правильне призначення лабораторних та інструментальних досліджень, своєчасне і вірне оцінювання їх результатів.
3.	Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.	Знати алгоритми діагностики туберкульозу, виділення провідних симптомів або синдромів.	На підставі проведеного обстеження вміти встановити діагноз туберкульозу та сформулювати його згідно з клінічною класифікацією.	Комунікувати з лікарями-стоматологами та лікарями інших спеціальностей з метою вірного визначення діагнозів.	Дотримуючись етичних та юридичних норм, нести відповідальність за прийняття обґрунтованих рішень і дій щодо правильності встановлення діагнозів.
4.	Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики туберкульозу органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.	Знати види профілактики туберкульозу (вакцинація, ревакцинація БЦЖ; хіміопротекція; санітарна профілактика).	Вміти провести санітарно-гігієнічні та профілактичні заходи, скеровані на запобігання зараженню та захворюванню туберкульозом населення.	Інформувати населення про необхідність проведення профілактики туберкульозу.	Нести відповідальність за своєчасне та якісне проведення профілактики туберкульозу.

5.	Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування туберкульозу.	Мати спеціалізовані знання алгоритмів та стандартних схем лікування туберкульозу.	Вміти призначити лікування хворому на туберкульоз.	Інформувати пацієнта про необхідність обов'язкового лікування туберкульозу та строгого дотримання всіх рекомендацій лікаря.	Нести відповідальність за своєчасне призначення адекватного лікування хворого на туберкульоз.
6.	Спроможність визначати раціональний режим праці та відпочинку, дієту у хворих при лікуванні туберкульозу.	Знати алгоритми та стандартні схеми визначення режиму праці та відпочинку, підбору лікувального харчування при туберкульозі.	Вміти визначати раціональний режим праці та відпочинку хворих на туберкульоз, підібрати для них правильне харчування.	Формувати та донести до пацієнта та/чи його родичів висновки щодо раціонального режиму праці та відпочинку, правильного харчування при туберкульозі.	Нести відповідальність за обґрунтованість призначення режиму праці та відпочинку, дієти хворим на туберкульоз.
7.	Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із туберкульозом органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутнім туберкульозом інших органів.	Знати тактику ведення пацієнтів з туберкульозом різної локалізації.	Вміти призначити лікування хворому на туберкульоз органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутнім туберкульозом інших органів.	Інформувати пацієнтів із туберкульозом органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області про необхідність обстеження і лікування супутнього туберкульозу інших органів.	Нести відповідальність за вірну тактику ведення пацієнтів із туберкульозом органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутнім туберкульозом інших органів.
8.	Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.	Мати спеціалізовані знання алгоритмів виконання медичних маніпуляцій.	Вміти виконувати медичні маніпуляції.	Обґрунтовано формувати та донести до пацієнта та/чи його родичів висновки щодо необхідності проведення медичних маніпуляцій.	Нести відповідальність за якість виконання медичних маніпуляцій.
9.	Спроможність проводити лікування туберкульозу органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.	Знати алгоритми та стандартні схеми лікування туберкульозу органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.	Вміти провести лікування хворого на туберкульоз органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.	Інформувати пацієнта про необхідність обов'язкового лікування туберкульозу органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області та строгого дотримання всіх рекомендацій лікаря.	Нести відповідальність за своєчасне призначення адекватного лікування хворого на туберкульоз органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

Інтегративні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Фтизіатрія»:

- проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії, яка базується на гуманістичних та етичних засадах;
- застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності;
- дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки під час професійної діяльності;
- використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для вирішення типових завдань професійної діяльності;

- аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних та нестандартних професійних ситуаціях;
- здійснювати професійне спілкування українською літературною мовою, використовувати навички усної комунікації іноземними мовами, аналізуючи тексти фахового спрямування та перекладати іншомовні інформаційні джерела;
- дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, ефективно працювати в команді;
- аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати та використовувати її у професійній діяльності.

Програмні результати навчання для дисципліни «Фтизіатрія»:

- ПРН-1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання.
- ПРН-2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.
- ПРН-3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань.
- ПРН-4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я.
- ПРН-6. Планувати та втілювати заходи профілактики туберкульозу органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області серед населення для запобігання розповсюдженню туберкульозу.
- ПРН-8. Визначати підхід, план та принципи лікування туберкульозу органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої ділянки шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- ПРН-9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні туберкульозу органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої ділянки на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- ПРН-10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта з туберкульозом різної локалізації шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- ПРН-17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.
- ПРН-18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.
- ПРН-19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
- ПРН-20. Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 1,5 кредити ЄКТС / 45 годин.

Змістовий розділ 1. Загальні питання фтизіатрії. Методика обстеження хворого на туберкульоз.

Конкретні цілі:

- визначати фактори ризику захворювання на туберкульоз;
- аналізувати основні епідеміологічні показники поширеності туберкульозу (інфікованість, захворюваність, смертність);
- характеризувати особливості збудника туберкульозу;
- визначати шляхи зараження туберкульозом;
- визначати категорії населення з групи підвищеного ризику захворювання на туберкульоз;
- визначати клінічні ознаки туберкульозу;
- визначати роль бактеріоскопічних, бактеріологічних, молекулярно-генетичних методів дослідження харкотиння;
- аналізувати основні рентгенологічні синдроми у клініці туберкульозу;
- визначати алгоритм дій лікарів закладів загальної лікарської мережі щодо виявлення туберкульозу при звертанні пацієнтів за допомогою;
- аналізувати результати проби Манту з 2 ТО ППД-Л;
- пояснювати поняття «віраж» туберкулінової проби та його значення для ранньої діагностики туберкульозу.

Тема 1. Визначення туберкульозу як хвороби. Епідеміологія туберкульозу.

Збудник туберкульозу, його властивості. Шляхи зараження туберкульозом.

Визначення туберкульозу як захворювання. Фактори ризику захворювання на туберкульоз.

Основні епідеміологічні показники (інфікованість, захворюваність, хворобливість, смертність) та їх динаміка за останні 10-15 років. Поширення туберкульозу в країнах із різним рівнем економічного розвитку.

Фактори ризику захворювання на туберкульоз.

Збудник туберкульозу, морфологічна будова, властивості. Види мікобактерій туберкульозу (МБТ) та їх епідеміологічне значення. Мінливість МБТ (L-форми, фільтруючі форми; персистенція, реверсія). Хіміорезистентні МБТ та їх клінічне значення. Атипові мікобактерії. Стійкість МБТ у навколишньому середовищі. Джерела туберкульозної інфекції. Виділення мікобактерій у навколишнє середовище. Шляхи зараження туберкульозом.

Тема 2. Особливості клінічного обстеження хворого на туберкульоз.

Рентгенологічна діагностика туберкульозу. Методи рентгенологічного дослідження у клініці фтизіатрії. Рентгенологічні синдроми туберкульозу.

Шляхи і методи виявлення туберкульозу. Категорії населення з підвищеним ризиком захворювання на туберкульоз.

Особливості клінічного обстеження хворого на туберкульоз: скарги, анамнез захворювання, перебіг, епідеміологічний анамнез, перенесені захворювання, умови праці та побуту; фізикальні методи обстеження: значення пальпації, перкусії та аус-

культури в обстеженні хворого на туберкульоз; діагностичне значення змін у загальному аналізі крові у хворих на туберкульоз легень.

Методи рентгенологічного обстеження хворого на туберкульоз органів дихання і внутрішнього грудних лімфатичних візлів (рентгено-, томо-, і флюорографія, комп'ютерна томографія, рентгеноскопія). Рентгенологічні синдроми: ураження кореня легень, дисемінації, інфільтрації, кулястої тіні, порожнини, зміни легеневого малюнку (фіброзу). Клінічні форми туберкульозу легень у рентгенологічному зображенні.

Тема 3. Мікробіологічна діагностика туберкульозу. Туберкулінодіагностика.

Мікробіологічна діагностика: методи бактеріоскопічного, бактеріологічного і біологічного виявлення МБТ, значення їх результатів для діагностики туберкульозу. Визначення чутливості МБТ до протитуберкульозних препаратів. Експрес-методи молекулярно-генетичної діагностики туберкульозу.

Мета туберкулінодіагностики. Поняття про туберкулін. Проба Манту з 2 ТО ППД-Л: показання, техніка проведення, оцінка її результатів. Поняття про «віраж» туберкулінової проби. Диференціальна діагностика післявакцинного та інфекційного імунітету. Тест вивільнення гамма-інтерферону.

Змістовий розділ 2. Лікування та профілактика туберкульозу.

Конкретні цілі:

- трактувати основні принципи лікування хворого на туберкульоз;
- діагностувати побічні дії протитуберкульозних препаратів та визначати методи їх профілактики;
- складати стандартні режими антимікобактеріальної терапії;
- визначати види лікарської стійкості МБТ;
- визначати критерії вилікування хворих на туберкульоз;
- визначати покази та протипокази до вакцинації/ревакцинації БЦЖ;
- описувати ускладнення вакцинації (ревакцинації) БЦЖ;
- визначати критерії епідеміологічної небезпеки осередків туберкульозної інфекції;
- визначати покази до проведення хіміопротекції (лікування латентної туберкульозної інфекції).

Тема 4. Загальні принципи лікування хворого на туберкульоз. Антимікобактеріальні препарати. Стандартні режими лікування хворого на активний туберкульоз.

Загальні принципи антимікобактеріальної терапії: комплексність, комбінованість, контрольованість, двофазність лікування, тривалість і безперервність, індивідуальний підхід, етапна послідовність, безоплатність. Протитуберкульозні препарати: класифікація, дози, методи і кратність введення в організм хворого. Дія протитуберкульозних препаратів. Побічні реакції на антимікобактеріальні препарати, їх запобігання та методи усунення. Категорії лікування хворих на туберкульоз. Стандартні режими лікування хворого на активний туберкульоз. Лікарсько-стійкий туберкульоз: види лікарської стійкості, діагностика лікарсько-стійкого туберкульозу. Сучасна класифікація антимікобактеріальних препаратів, які застосовуються для лікування лікарсько-стійкого туберкульозу.

Критерії вилікування хворого на туберкульоз.

Тема 5. Неспецифічна терапія у лікуванні хворих на туберкульоз. Санаторно-курортне лікування.

Гігієно-дієтичний режим у клініці туберкульозу. Патогенетичне лікування в інтенсивній фазі (протизапальна, дезінтоксикаційна терапія, ліквідація побічної дії антимікобактеріальних препаратів) і в підтримуючій фазі (загально-зміцнювальна терапія). Симптоматичне лікування, фізіотерапія.

Санаторно-курортне лікування хворих на туберкульоз.

Тема 6. Хірургічні методи лікування туберкульозу.

Основні хірургічні методи лікування при туберкульозі органів дихання (операції на легенях, операції на плеврі). Покази, протипокази.

Тема 7. Профілактика туберкульозу.

Соціальна профілактика.

Інфекційний контроль. Складові інфекційного контролю: адміністративний контроль, контроль за станом повітря закритих приміщень, індивідуальний захист органів дихання.

Санітарна профілактика, її завдання. Поняття про осередок туберкульозної інфекції. Категорії осередків за ступенем епідеміологічної небезпеки, критерії її визначення. Робота в осередку туберкульозної інфекції з профілактики туберкульозу.

Вакцинація БЦЖ і БЦЖ-М, ревакцинація БЦЖ. Вакцина БЦЖ і БЦЖ-М. техніка вакцинації та ревакцинації. Покази та протипокази до вакцинації та ревакцинації БЦЖ. Оцінка місцевих реакції організму на введення вакцини. Ускладнення протитуберкульозних щеплень.

Хіміопротифілактика туберкульозу (лікування латентної туберкульозної інфекції): показання, рекомендовані режими.

Змістовий розділ 3. Клінічна класифікація туберкульозу. Первинні та вторинні форми туберкульозу.

Конкретні цілі:

- аналізувати основні розділи клінічної класифікації туберкульозу;
- діагностувати первинні та вторинні форми туберкульозу на підставі анамнестичних, клініко-рентгенологічних, лабораторних даних;
- формулювати клінічний діагноз туберкульозу згідно з класифікацією;
- призначати комплексну терапію хворим на первинні та вторинні форми туберкульозу;
- діагностувати ускладнення туберкульозу;
- аналізувати особливості перебігу та лікування хворих на туберкульоз легень, поєданого з ВІЛ-інфекцією;
- призначати план обстеження пацієнта для діагностики туберкульозу слизових оболонок ротової порожнини та щелепно-лицевих кісток.

Тема 8. Клінічна класифікація туберкульозу.

Принципи побудови класифікації туберкульозу. Розділи класифікації: тип туберкульозного процесу, основні клінічні форми, характеристика туберкульозного процесу і його ускладнення, категорії лікування хворого, ефективність лікування хворих на туберкульоз, наслідки туберкульозу. Формулювання діагнозу туберкульозу згідно з класифікацією.

Тема 9. Туберкульоз невстановленої локалізації. Туберкульоз внутрішньогрудних лімфатичних вузлів. Первинний туберкульозний комплекс. Ускладнення первинних форм туберкульозу.

Морфологічна основа туберкульозу невстановленої локалізації. Клінічні прояви, перебіг. Лікування.

Класифікація внутрішньогрудних лімфатичних вузлів. Клініко-рентгенологічні форми туберкульозного бронхоаденіту: інфільтративна, туморозна, «мала». Патогенез, патоморфологія, клініка, перебіг. Лікування. Наслідки.

Патогенез і патоморфологія первинного туберкульозного комплексу. Клінічні прояви, перебіг, діагностика. Диференціальна діагностика з неспецифічною пневмонією. Лікування. Наслідки.

Залишкові зміни після перенесених локальних форм первинного туберкульозу та їх значення для виникнення вторинних форм туберкульозу.

Ускладнення туберкульозу внутрішньогрудних лімфатичних вузлів та первинного туберкульозного комплексу (ателектаз, специфічне ураження бронхів, бронхонодулярна нориця, гематогенна або лімфо-гематогенна дисемінація, плеврит, розпад і утворення первинної каверни), діагностика, лікування.

Тема 10. Дисемінований туберкульоз легень. Міліарний туберкульоз. Туберкульоз нервової системи і мозкових оболонок. Туберкульоз щелепно-лицевої локалізації: клініка, діагностика, особливості лікування хворих на туберкульоз слизових оболонок ротової порожнини та щелепно-лицевих кісток.

Патогенез і патоморфологія дисемінованого туберкульозу легень. Клінічні варіанти перебігу (гострий, підгострий, хронічний) та їх рентгенологічні ознаки. Клініка, діагностика. Лікування. Наслідки.

Патогенез і патоморфологія міліарного туберкульозу. Клінічні варіанти. Діагностика. Лікування. Наслідки.

Патогенез і патоморфологія туберкульозу нервової системи і мозкових оболонок. Клініка. Особливості діагностики і перебігу туберкульозного менінгіту. Спинномозкова пункція та інтерпретація результатів дослідження цереброспінальної рідини. Лікування. Наслідки. Прогноз.

Патогенез, патоморфологія і класифікація туберкульозу слизових оболонок ротової порожнини та щелепно-лицевих кісток. Основні клінічні прояви. Лікування. Наслідки.

Тема 11. Вогнищевий та інфільтративний туберкульоз легень. Казеозна пневмонія. Туберкульоз легень. Фіброзно-кавернозний та циротичний туберкульоз легень. Туберкульозний плеврит (в тому числі емпієма). Діагностика і лікування ускладнень туберкульозу, що потребують невідкладної лікарської допомоги: легенева кровотеча, спонтанний пневмоторакс.

Патогенез, патоморфологія, клініка, перебіг вогнищевої та інфільтративної форм туберкульозу. Причини прогресування вогнищового, інфільтративного туберкульозу. Клініко-рентгенологічні варіанти інфільтратів.

Причини розвитку казеозної пневмонії, особливості її перебігу. Лікування. Наслідки.

Класифікація туберкульозом легень. Особливості перебігу. Лікування. Наслідки.

Причини формування фіброзно-кавернозного туберкульозу легень. Основні клінічні синдроми, рентгенологічні ознаки фіброзно-кавернозного та циротичного туберкульозу легень. Лікування. Наслідки.

Туберкульозний плеврит. Патогенез, патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, наслідки. Показання до плевральної пункції, методика її проведення. Наслідки.

Патогенез, клініка, діагностика і принципи лікування кровохаркання, легеневої кровотечі, спонтанного пневмотораксу. Надання екстренної допомоги при легеневої кровотечі, спонтанному пневмотораксі.

Тема 12. Туберкульоз периферичних лімфатичних вузлів. Туберкульоз кісток і суглобів. Клініка, діагностика, лікування.

Патогенез, патоморфологія, місцеві та загальні прояви, клінічні форми туберкульозу периферичних лімфатичних вузлів. Діагностика. Лікування.

Клініка туберкульозу кісток і суглобів. Діагностика. Лікування.

Тема 13. Туберкульоз і вагітність.

Розвиток туберкульозу у вагітних. Клініка, діагностика туберкульозу при вагітності. Особливості лікування..

Тема 14. Туберкульоз у хворих на ВІЛ/СНІД. Клініка, діагностика, особливості перебігу та лікування.

Виявлення туберкульозу у ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД. Особливості перебігу туберкульозу у ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД. Лікування, профілактика туберкульозу у ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД.

3. Структура навчальної дисципліни

ТЕМА	Лекції	Практичні Заняття	СРС
Змістовий розділ 1. Загальні питання фтизіатрії. Методика обстеження хворого на туберкульоз.			
Тема 1. Визначення туберкульозу як хвороби. Епідеміологія туберкульозу. Збудник туберкульозу, його властивості. Шляхи зараження туберкульозом.	-	2	6
Тема 2. Особливості клінічного обстеження хворого на туберкульоз. Рентгенологічна діагностика туберкульозу. Методи рентгенологічного дослідження у клініці фтизіатрії. Рентгенологічні синдроми туберкульозу.	1	2	-
Тема 3. Мікробіологічна діагностика туберкульозу. Туберкулінодіагностика.	1	2	-
Разом за змістовим розділом 1	2	6	6
Змістовий розділ 2. Лікування та профілактика туберкульозу.			
Тема 4. Загальні принципи лікування хворих на туберкульоз. Антимікобактеріальні препарати. Стандартні режими лікування хворих на туберкульоз.	1	2	-
Тема 5. Неспецифічна терапія у лікуванні хворих на туберкульоз. Санаторно-курортне лікування.	-	-	3
Тема 6. Хірургічні методи лікування туберкульозу.	-	-	3
Тема 7. Профілактика туберкульозу.	1	2	-
Разом за змістовим розділом 2	2	4	6
Змістовий розділ 3. Клінічна класифікація туберкульозу. Первинні та вторинні форми туберкульозу.			
Тема 8. Клінічна класифікація туберкульозу.	-	2	-
Тема 9. Туберкульоз невстановленої локалізації. Туберкульоз внутрішньогрудних лімфатичних вузлів. Первинний туберкульозний комплекс. Ускладнення первинних форм туберкульозу.	-	2	-
Тема 10. Дисемінований туберкульоз легень. Міліарний туберкульоз. Туберкульоз нервової системи і мозкових оболонок. Туберкульоз щелепно-лицевої локалізації: клініка, діагностика, особливості	-	2	-

лікування хворих на туберкульоз слизових оболонок ротової порожнини та щелепно-лицевих кісток.			
Тема 11. Вогнищевий та інфільтративний туберкульоз легень. Казеозна пневмонія. Туберкульома легень. Фіброзно-кавернозний та циротичний туберкульоз легень. Туберкульозний плеврит (в тому числі емпієма). Діагностика і лікування ускладнень туберкульозу, що потребують невідкладної лікарської допомоги: легенева кровотеча, спонтанний пневмоторакс.	-	2	3
Тема 12. Туберкульоз периферичних лімфатичних вузлів. Туберкульоз кісток і суглобів. Клініка, діагностика, лікування.	-	-	3
Тема 13. Туберкульоз і вагітність.	-	-	2
Тема 14. Туберкульоз у хворих на ВІЛ/СНІД. Клініка, діагностика, особливості перебігу та лікування.	-	-	3
Разом за змістовим розділом 3	-	8	11
Усього годин – 45/1,5 кредити ECTS	4	18	23
Підсумковий контроль	Залік		

4. Тематичний план лекцій

№ з/п	ТЕМА	К-ть годин
1.	Діагностика туберкульозу. Спеціальні методи виявлення і діагностики туберкульозу.	2
2.	Загальні принципи і методи лікування хворих на туберкульоз. Профілактика туберкульозу.	2
	Всього:	4

5. Тематичний план практичних занять.

№ з/п	ТЕМА	К-ть годин
1.	Визначення туберкульозу як хвороби. Епідеміологія туберкульозу. Збудник туберкульозу, його властивості. Шляхи зараження туберкульозом.	2
2.	Особливості клінічного обстеження хворого на туберкульоз. Рентгенологічна діагностика туберкульозу. Методи рентгенологічного дослідження у клініці фтизіатрії. Рентгенологічні синдроми туберкульозу.	2
3.	Мікробіологічна діагностика туберкульозу. Туберкулінодіагностика.	2
4.	Загальні принципи лікування хворих на туберкульоз. Антимікобактеріальні препарати. Стандартні режими лікування хворих на туберкульоз.	2
5.	Профілактика туберкульозу.	2
6.	Клінічна класифікація туберкульозу.	2
7.	Туберкульоз невстановленої локалізації. Туберкульоз внутрішньогрудних лімфатичних вузлів. Первинний туберкульозний комплекс. Ускладнення первинних форм туберкульозу.	2
8.	Дисемінований туберкульоз легень. Міліарний туберкульоз. Туберкульоз нервової системи і мозкових оболонок. Туберкульоз щелепно-лицевої локалізації: клініка, діагностика, особливості лікування хворих на туберкульоз слизових оболонок ротової порожнини та щелепно-лицевих кісток.	2
9.	Вогнищевий та інфільтративний туберкульоз легень. Казеозна пневмонія. Фіброзно-кавернозний та циротичний туберкульоз легень. Туберкульозний плеврит (в тому числі емпієма). Діагностика і лікування ускладнень туберкульозу, що потребують невідкладної лікарської допомоги: легенева кровотеча, спонтанний пневмоторакс.	2
	Всього:	18 год

6. Тематичний план самостійної роботи студентів

№ п/п	Тема самостійної роботи	К-ть годин	Вид контролю
1.	Збудник туберкульозу, його види і форми існування. Поняття про персистенцію та реверсію мікобактерій туберкульозу. Хіміорезистентні МБТ та їх клінічне значення.	3	Поточний контроль на практичних заняттях
2.	Основні епідеміологічні показники туберкульозу та їх оцінка.	3	
3.	Неспецифічна терапія у лікуванні хворих на туберкульоз. Санаторно-курортне лікування.	3	
4.	Хірургічні методи лікування туберкульозу.	3	
5.	Туберкульоз легень. Клініка, діагностика, лікування.	3	
6.	Туберкульоз периферичних лімфатичних вузлів. Туберкульоз кісток і суглобів. Клініка, діагностика, лікування.	3	
7.	Туберкульоз і вагітність.	2	
8.	Туберкульоз у хворих на ВІЛ/СНІД. Клініка, діагностика, особливості перебігу та лікування.	3	
	Всього:	23	

7. Методи навчання

Словесні:

- пояснення, інструктаж, навчальна дискусія.

Наочні:

- ілюстрування (таблиці, рентгенограми, результати аналізів та інших методів обстеження);
- демонстрація (діагностичних та лікувальних маніпуляцій).

Практичні:

- формування вмінь і навичок клінічного обстеження хворих, виконання передбачених програмою медичних маніпуляцій, надання невідкладної допомоги.

Інтерактивні:

- які передбачають роботу в малих групах для виконання певного пакету завдань; моделювання клінічних ситуацій.

Організаційна структура навчання:

Підготовчий етап (10-20% робочого часу): організація заняття, постановка навчальної мети, контроль вихідного рівня знань.

Основний етап (60-90% робочого часу): формування професійних вмінь і навичок. Студенти самостійно і під контролем викладача здійснюють курацію хворих: збирають анамнез, оволодівають навичками об'єктивного огляду, інтерпретують рентгенологічні та лабораторні дані, обґрунтовують клінічний діагноз, проводять диференціальну діагностику, призначають лікування.

Заключний етап (10-20% робочого часу): контроль і корекція рівня професійних вмінь і навичок, підведення підсумків, домашнє завдання.

8. Методи контролю

Контроль здійснюється комплексним оцінюванням теоретичної і практичної підготовки студента на підставі усного опитування, тестового контролю, вирішення клінічних ситуаційних завдань, демонстрації практичних вмінь та навичок.

- Види контролю - поточний і підсумковий
- Форма підсумкового контролю відповідно до навчального плану - залік
- Критерії оцінювання

Оцінювання усної відповіді студента			
«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
Студент глибоко і твердо засвоїв матеріал; послідовно, грамотно і логічно його викладає, тісно пов'язує теорію з практикою, вільно справляється з питаннями.	Студент твердо знає матеріал, грамотно і по суті відповідає, не допускає суттєвих помилок у відповіді на запитання.	Студент має знання основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає помилки, порушує послідовність у викладенні матеріалу.	Студент не знає частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнений у відповіді.
Оцінювання вирішення тестових завдань			
«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
100-91%	90-76%	75-51%	50 і менше%
Оцінювання вирішення клінічної ситуаційної задачі			
«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
Точно сформульований та повністю обґрунтований клінічний діагноз у пацієнта і складений план лікування.	Точно сформульований та частково обґрунтований клінічний діагноз у пацієнта, допущені неточності при складанні плану лікування.	Виникли труднощі при обґрунтування клінічного діагнозу, складанні плану лікування пацієнта.	Не дано відповіді на завдання задачі.
Оцінювання демонстрації практичної навички			
«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
Студент оволодів практичними навичками, що передбачені програмою.	Студент виконує практичні навички, але припускає не принципові помилки.	Студент в процесі виконання практичних навичок допускає серйозні помилки.	Студент не виробив практичних навичок; не сформував вмінь передбачених програмою.

9. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (національною). При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

10. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях. Семестровий залік з дисциплін проводиться після закінчення її вивчення, до початку екзаменаційної сесії.

11. Схеми нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Для дисциплін формою підсумкового контролю яких є залік:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 200}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.72	189	4.45	178	4.17	167	3.92	157	3.65	146
4.97	199	4.7	188	4.42	177	4.14	166	3.89	156	3.62	145
4.95	198	4.67	187	4.4	176	4.12	165	3.87	155	3.57	143
4.92	197	4.65	186	4.37	175	4.09	164	3.84	154	3.55	142
4.9	196	4.62	185	4.35	174	4.07	163	3.82	153	3.52	141
4.87	195	4.6	184	4.32	173	4.04	162	3.79	152	3.5	140
4.85	194	4.57	183	4.3	172	4.02	161	3.77	151	3.47	139
4.82	193	4.52	181	4.27	171	3.99	160	3.74	150	3.45	138
4.8	192	4.5	180	4.24	170	3.97	159	3.72	149	3.42	137
4.77	191	4.47	179	4.22	169	3.94	158	3.7	148	3.4	136
4.75	190			4.19	168			3.67	147		

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну (національну) шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок „A”, „B”, „C”, „D”, „E” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „E”.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

12. Методичне забезпечення: методичні розробки лекційних та практичних занять, завдання для самостійної роботи, питання, тестові завдання, клінічні задачі для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів.

13. Рекомендована література

Базова література:

1. Фтизіатрія. Нац.підручник / За редакцією В. І. Петренка,. – Київ.: ВСВ «Медицина», 2015. – 472 с.
2. Інфекційні хвороби з основами фтизіопульмонології. Навчальний посібник / Ільницький І. Г., Чорновіл А. В., Грицко Р. Ю., Костик О. П., Січкоріз О. Є., Рудницька Х. І.- Львів, 2009.- 404 с.
3. Фтизіатрія. Навчальний посібник /за редакцією В. П. Мельника, І. Г. Ільницького. – Київ – Львів: Атлас, 2008. – 304с.
4. Наказ МОЗ України від 19.01.2023р. № 102 "Стандарти медичної допомоги "Туберкульоз"".

Допоміжна література:

1. Миколишин Л. І., Піскур З. І. Організація виявлення та діагностики позагрудного туберкульозу у дітей. Навчальний посібник. – Львів: ЛНМУ, 2016. – 108с.
2. Профілактика туберкульозу: навчальний посібник для студентів, лікарів-інтернів та лікарів /В. І. Петренко, М. Г. Долинська, А. В. Александрін, В. В. Петренко. – Київ:2Print, 2017. – 88с.
3. Клінічно-рентгенологічний атлас з діагностики захворювань легень. Навчальний посібник / За ред. Л. Д. Тодоріко.- Чернівці: Медуніверситет, 2014.- 342 с.
4. Хвороби респіраторної системи. Довідниковий посібник /Ю. І. Фещенко, В. М. Мельник, І. Г. Ільницький. – Київ – Львів: Атлас, 2008. – 497с.
5. Фещенко Ю. І. Організація контролю за хіміорезистентним туберкульозом. Виробниче видання. – Київ: Здоров'я, 2013. – 704 с.
6. Туберкульоз, ВІЛ-інфекція/СНІД: навч. посібник /Р. Г. Процюк, В. Ф. Москаленко, В. І. Петренко та ін. Київ: Медицина, 2009. - 424 с.
7. Прикладні питання фтизіатрії дитячого та підліткового віку: Навчальний посібник /За ред. Ільницького І. Г., Костик О. П., Білозір Л. І., - Львів: Атлас, 2013. – 731 с.

Інформаційні ресурси:

1. Державна установа „Український центр контролю за соцхворобами МОЗ України”: <http://ucdc.gov.ua>
2. Сайт Національного інституту фтизіатрії і пульмонології імені Ф.Г.Яновського: <http://www.ifp.kiev.ua/doc>
3. Туберкульоз, легеневі хвороби, ВІЛ-інфекція. Український науково-практичний журнал <http://www.tub.vil.com.ua>
4. Сайт Проекту USAID «Посилення контролю за туберкульозом в Україні»: <http://www.stbcu.com.ua>.